

2. Адміністративне право України: основні поняття : [навч. посіб.] / [І. П. Голосніченко, М. Ф. Стахурський, Н. І. Золотарьова] ; за ред. І. П. Голосніченка. – К. : ГАН, 2005. – 232 с.
  3. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : [підруч.]. [у 2 т. Т. 1.] / редкол. : В. Б. Авер'янов (голова). – К. : Юридична думка, 2004. – 584 с.
  4. Гончарук С. Т. Адміністративна відповідальність за законодавством України : [посіб.] / Гончарук С. Т. – К. : Укр. акад. внутр. справ, 2003. – 78 с.
  5. Административное право : [учеб.] / [Ю. М. Козлов, Д. М. Овсянко, Л. Л. Попов] ; под ред. Л. Л. Попова. – [2-е изд.]. – М. : Юристъ, 2005. – 703 с.
  6. Колпаков В. К. Адміністративно-деліктний правовий феномен: [моногр.] / В. К. Колпаков – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 528 с.
  7. Бавико О. Є. Позитивна складова фінансової відповідальності / О. Є. Бавико // Форум права. – 2010. – № 1.
  8. Податковий кодекс України від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13–17. – Ст. 112.
  9. Коломоєць Т. Адміністративні та фінансові штрафи за законодавством України : порівняльно-правова характеристика / Т. Коломоєць // Підприємництво, господарство і право. – 2001. – № 8.
- Кодекс України про адміністративні правопорушення : [наук.-практ. комент.]. / Р. А. Калужний, А. Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. – К. : Всеукр. асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 781 с.

Рецензент – к.е.н., професор Аранчій В.І.

УДК: 338.24:061.66

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ДОРАДНИЦТВА ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОГО ОСВОЄННЯ ІННОВАЦІЙ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Галич О. А., к.е.н., доцент

Полтавська державна аграрна академія

В статті узагальнено теоретико-методологічні передумови і практичні особливості системи інформаційно-консультаційної підтримки впровадження інновацій в аграрному виробництві як складової комплексу передумов забезпечення їх результативності.

The article summarizes the theoretical and methodological background and practical features of information and advisory support innovation in agricultural production as part of the complex preconditions to ensure their effectiveness.

Постановка проблеми. Ключовим елементом системи ефективного розвитку сільського господарства України є перехід до інноваційної моделі, що базується на технічному і технологічному переоснащенні галузі. Така модель передбачає системний підхід до впровадження інновацій у виробництво, вимагає чітких і послідовних дій з управління галуззю, а також певну системність вироблення, просування і освоєння потоку нововведень. Особлива роль при цьому відводиться інноваціям, що забезпечують постійне техніко-технологічне і економічне оновлення сільськогосподарського виробництва. Інновації в сільському господарстві потрібні, передусім, для забезпечення збільшення виробництва продукції, поліпшення якості і одночасного зниження собівартості сільськогосподарської товарної продукції. Усе це прямо і

безпосередньо доводить необхідність створення ефективної системи інформаційно-консультаційного супроводу сільськогосподарського виробництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання обґрунтуванням ефективних механізмів інформаційно-консультаційного забезпечення аграрної сфери неодноразово порушувалися такими вітчизняними вченими-економістами, як О.А. Баранов, М.Ф. Безкровний, Л.І. Калачевська, Т.П. Кальна-Дубінюк, М.Ф. Кропивко, О.В. Крисальний, М.Й. Малік, П.Т. Саблук, В.П. Ситник, Р.М. Шмідт та ін. Але поряд з цим, залишається невизначеною низка питань теоретичного, методологічного та організаційного характеру щодо формування нової системи інформаційно-консультаційного супроводу впровадження в аграрне виробництво інновацій як невід'ємної складової успішного розвитку галузі.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є узагальнення теоретико-методологічних і практичних передумов розвитку системи інформаційно-консультаційного забезпечення впровадження інновацій в аграрному виробництві як складової комплексу передумов забезпечення їх результативності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Динамічні зміни макроекономічного та мікроекономічного характеру сільських територій під впливом трансформаційних процесів вітчизняного аграрного сектора та інтеграції останнього у світовий економічний простір, а також сучасні ускладнення соціально-економічного розвитку сільських територій, служать вагомим аргументом щодо необхідності узагальнення існуючого досвіду та напрацювання нових механізмів інформаційно-консультаційної підтримки аграрної сфери.

У сільському господарстві України значно змінилися економічні і соціальні умови господарювання. Керівники і фахівці сільськогосподарських підприємств не завжди можуть самостійно виявляти проблеми і об'єктивно їх оцінювати. Не усі керівники підприємств є фахівцями в питаннях освоєння інновацій. Розвиток сучасних аграрних підприємств, необхідність впровадження нової техніки і технологій в умовах конкурентної боротьби породжують потребу в консультаціях в галузі системного освоєння інновацій.

Для сільськогосподарських підприємств консультації стають важливою складовою підприємництва, як одного з виробничих чинників для досягнення економічних цілей. При цьому надати конкретну допомогу у вирішенні питань освоєння інновацій, подоланні пов'язаних з цим проблемних ситуацій можуть лише спеціалізовані дорадчі структури, оскільки система впровадження результатів науково-технічних досліджень, що існувала в роки планової економіки зруйнована і сьогодні не діє.

В той же час, використання і передача новітньої наукової інформації товаровиробникам, впровадження сучасних технологій, освоєння інновацій в сільському господарстві - є об'єктивна необхідність. Сільськогосподарські підприємства знаходяться в ситуації очікування формування нової української системи освоєння інновацій, яка дозволить будувати довгострокове партнерство підприємств і впроваджувальних структур з метою економічного зростання аграрних виробників.

Сільськогосподарське дорадництво реалізується в системі «мета-засіб»

і ці поняття перетинаються в інноваційному процесі не лише в сфері передачі знань. Для професійного дорадника важливими інструментами його успішної діяльності є його досвід і компетенція, володіння методикою надання дорадчих послуг, формами і методами освоєння інновацій.

Попит на дорадчі послуги породжує пропозицію з боку різних дорадчих служб, у тому числі на платній основі. У ситуації, що склалася, дуже важливо глибоко вивчити набутий український досвід прийняття сільськогосподарськими підприємствами рішень пов'язаних з інноваційним розвитком підприємств. З цих позицій досить актуальним є завдання дослідження створеної в Україні системи пошуку, підбору і відбору і освоєння найбільш ефективних інноваційних рішень.

Економічне середовище господарювання в сільському господарстві до цього часу досить нестабільне. Незавершеність земельної реформи, нестабільність аграрної політики держави, а також зміни процесів управління, матеріально-технічним забезпеченням, фінансово-кредитної політики направляють відносини «держави - сільськогосподарське підприємство» в нове русло. На перший план вийшли економічні критерії ефективності господарської діяльності підприємств. Підвищуються вимоги до персоналу, до системи менеджменту підприємства.

В цій ситуації, дорадчі служби розглядаються нами як організації які на платній основі або за кошти обласних чи районних бюджетів, грантових програм підтримки, здатні надати професійні послуги і компенсувати нестачу знань, досвіду фахівців і сприяти переведенню аграрного виробництва на інноваційний шлях розвитку. На сьогодні в Україні не діє система впровадження науково-технічних досягнень у виробництво, що існувала в роки планової економіки. Для забезпечення керованості сільгосппідприємства в ефективному режимі потрібні нові методи, інструменти управління, що відповідають складності зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства.

ТОВ «Полтавська обласна сільськогосподарська дорадча служба» під керівництвом Андрієнко С.М. сьогодні є організацією, яка надає вже тривалий час допомогу сільськогосподарським товаровиробникам, в тому числі в питаннях впровадження інноваційних проектів. Головні завдання які ставить перед собою ця дорадча служба полягають у виробленні таких рішень, які б дозволили реалізувати наступні напрямки інноваційного розвитку:

- формування поглядів у ініціативних та активних людей, які не бояться приймати важливі рішення і які є ключем до динамічного реформування сільського господарства;

- провокування початку процесів, які активізують існуючий аграрний потенціал, що складається з постійних і незалежних складових (географічне розташування, земля, природа) та змінних і залежних складових (діяльність людини, закони, організація справи, технології, економіка);

- створення передумов для оптимального використання господарського потенціалу шляхом впливу на головний фактор змін і реформ на людину села;

- інформаційна та емоційна підтримка людини села;

- створення зворотного зв'язку через моніторинг інтерперсональної си-

стеми дорадник – людина села;

- допомога у створенні системи охорони й реклами традиційних регіональних продуктів, яка захищає традиції культури села, району, області, що у значній мірі веде до збільшення привабливості наших сільських територій і до розвитку сільського зеленого туризму.

Полтавська обласна сільськогосподарська дорадча служба поряд з практичними заходами проводить активну інформаційну роботу щодо поширення інноваційних знань серед сільськогосподарських товаровиробників та сільського населення, як через розповсюдження друкованих видань з диверсифікації сільськогосподарського виробництва, так і через функціонування та підтримку веб-ресурсу, на якому постійно розміщується актуальна інформація для сільськогосподарських товаровиробників, переробних підприємств, сільського населення. Виробники сільськогосподарської продукції можуть безкоштовно розмістити інформацію щодо купівлі-продажу власної вирощеної продукції. Також вкрай важливим є започаткування діяльності агрофоруму, де аграрії мають можливість спілкуватися між собою, вирішувати проблеми, ділитися своїм досвідом. Важливим є те, що дорадча служба ставить за мету навчити людей творчо мислити, проводити ефективний аналіз економічного та соціального середовища, в якому вони знаходяться, вміти приймати самостійні рішення, що укріплює віру у власні сили і сприяє розвитку особистості та людського потенціалу.

Особливу увагу в своїй діяльності Полтавська обласна сільськогосподарська дорадча служба приділяє питанням диверсифікації сільськогосподарського виробництва, що дає можливість відійти від вирощування лише зернових культур і сприяє розвитку середнього і малого аграрного бізнесу. Найбільш важливим методом дорадчої діяльності в цьому напрямку особливо з практичної точки зору є демонстраційні покази форм і методів роботи суб'єктів господарювання і сільського населення та забезпечення їх інформаційними матеріалами. Тут важливо зауважити, що демонструються не тільки позитивні результати, а й негативні. Досить важливим є також те, хто проводить демонстраційні покази. Це повинні робити самі власники демонстраційних ділянок чи ферм, а дорадники допомагають їм в організації підготовки таких демонстрацій. Одним із основних напрямків в питаннях диверсифікації є розвиток овочівництва, садівництва і огородництва.

Інформаційно-консультаційна підтримка інноваційних проектів дорадчою службою в Полтавській області дає можливість: створити сприятливі умови для збільшення виробництва і переробки плодів та ягід, впровадження у виробництво нових високоврожайних сортів плодових та ягідних культур для підвищення врожайності і стимулювання залучення інвестицій у виробництво; провадити інтенсивне господарювання шляхом удосконалення технологій і організації виробництва на основі використання досягнень науки і передового досвіду; вирішити питання насичення внутрішнього продовольчого ринку конкурентоспроможними продуктами з метою повного забезпечення потреб населення у цих продуктах за фізіологічними нормами. Найбільш вдалими були наступні демонстраційні покази та семінари, організова-

ні дорадчою службою: «Актуальність розвитку садівництва на Полтавщині» (ФГ «Сади Полтавщини», Диканський район); «Особливості технологій вирощування ягід в умовах Полтавської області» (ОСГ Савейко, с. Хорішки Козельщинський район).

Практика показує, що чим багатше уявлення дорадника про різноманітність методів і форм освоєння інновацій і досвід дорадчої діяльності по системному використанню форм і методів в практичній роботі, тим ефективнішим і дієвішим стає обраний комплекс дій дорадника. Кожен дорадник визначає найбільш зручні для нього і клієнта методи роботи залежно від уміння, здібностей, підготовленості, досвіду, можливостей. Він виділяє головні (проблемні) завдання, на вирішення яких будуть зосереджені зусилля спеціалістів і служби із освоєння інновацій.

Висновки. Таким чином, впровадження інноваційних розробок в аграрне виробництво за безпосередньої участі та інформаційно-консультаційної підтримки дорадчих служб є досить ефективним. Результатом такої діяльності є передусім підвищення рівня соціальної захищеності селян, розвиток сільських територій, можливість стабілізувати ситуацію в галузі сільськогосподарського виробництва. Ефективність практичної допомоги дорадників при впровадженні інноваційних проектів, на наш погляд, визначається вибором форм ведення сільськогосподарської дорадчої діяльності, у тому числі форм освоєння інновацій.

Список використаних літературних джерел:

1. Інноваційний менеджмент сталого розвитку на прикладі агропромислового комплексу / [Гришин І.Я., Мазоренко Д.І., Бурова О.К. та ін.]; за ред. Д.І. Мазоренка, О.К. Бурової. – Х.: 2005. – 546 с.

2. Галич О.А., Сосновська О.О., Сільськогосподарське дорадництво. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 368 с.

3. Полтавська обласна сільськогосподарська дорадча служба / Про нас [Електронний ресурс]: Офіційна сторінка Полтавської обласної сільськогосподарської дорадчої служби – Режим доступу до сторінки: <http://porada.biz.ua/about-us>.

Рецензент – к.е.н., професор Аранчій В.І.

УДК 657:339.331.2

**АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ В СВІТЛІ РЕФОРМУВАННЯ
БЮДЖЕТНОГО ОБЛІКУ**

***Дорогань-Писаренко Л.О., к.е.н., доцент; Романченко Ю.О., к.е.н., доцент
Полтавська державна аграрна академія***

В статті висвітлено сутність адміністративних послуг установ бюджетної сфери. Проаналізовано порядок надання адміністративних послуг та їх оплату. Визначено методіку облікового відображення адміністративних послуг в бюджетних установах у світлі чинного законодавства.

The article highlights the essence of administrative services in the public sector. The analysis procedure for the provision of administrative services and their cost. Defined method of mapping an administrative services budget institutions in the light of current legislation.